

**Biroului permanent
al Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de Lege privind modificarea Legii nr. 259- XV din 15.07.2004 Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.125-129/663 din 30.07.2004.

Anexă: 1. Proiectul de lege
2. Nota informativă

Cu respect,

Deputați în Parlament

Ana GUȚU, fracțiunea PL
Gheorghe BREGA, fracțiunea PL
Valeriu NEMERENCO, fracțiunea PL
Vadim COJOCARU, fracțiunea PL
Mihai ȘLEAHTIȚCHI, fracțiunea PLDM

LEGE
cu privire la modificarea Codul cu privire la știință și inovare
al Republicii Moldova
nr. 259- XV din 15.07.2004

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Articol unic. - Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259- XV din 15.07. 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.125-129/663 din 30.07.2004) cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează :

1. La art. 82 alin (2) se exclude lit. a)
2. La art.74 se exclude lit. e)

Președintele Parlamentului

Mihai Ghimpu

NOTA EXPLICATIVĂ

Academia de Științe din RM este o instituție de cercetare cu misiuni specifice ce țin de cercetarea fundamentală și aplicativă, care la ora actuală activează în baza Codului cu privire la știință și inovare, adoptat de parlamentul RM, publicat în Monitorul oficial Nr.125-129 (1479-1483) din 30 iulie 2004. Conform acestui Cod toate activitățile AȘM sunt reglementate de acordul de parteneriat între AȘM și guvernul RM, aprobat odată la 4 ani la propunerea președintelui AȘM și confirmat anual de către Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică (conform art.71 (4) din Codul cu privire la Știință și Inovare). Alte atribuții ale AȘM sunt reglementate în articolul 74 din Codul cu privire la Știință și Inovare. Atribuțiile guvernului RM în raport cu AȘM sunt stipulate în articolul 68 al aceluiași Cod.

Vom aminti viteza record cu care a fost adoptat acest Cod fără discuții prealabile cu reprezentanții comunității universitare, AȘM atribuindu-și în mod inechitabil rolul de arbitru în sfera științei și inovării.

Reieșind din conținutul acestor articole ale Codului cu privire la Știință și Inovare, calitatea președintelui AȘM de membru al Guvernului nu este relevantă, deoarece:

1. Sfera cercetării și inovării nu ține doar de AȘM, ci este majoritar concentrată în instituțiile de învățământ superior din RM, conform tradițiilor și experiențelor mondiale, instituțiile de învățământ superior nefiind reprezentate în guvern cu statut de membru. Or, comunitatea universitară ar putea pretinde și ea să aibă un reprezentant în guvernul RM, ținând cont mai cu seamă de importanța reformelor structurale demarate în 2005 la nivel european în domeniul învățământului superior. În cazul în care guvernul are inițiative pentru sfera cercetării și inovării, este judicios de a fi consultați și comunitatea universitară, unde sunt concentrate majoritatea cadrelor științifice și didactice, și care comunitate contribuie în mod esențial la asigurarea RM cu specialiști în toate domeniile, capabili să asigure dezvoltarea socio-economică a RM. Astfel prin ignorarea comunității universitare i se atribuie un rol exagerat AȘM, fapt ce contravine principiului reprezentativității, fiind ignorată cea mai mare parte a potențialului intelectual care este concentrat în universități.
2. Pentru garantarea realizării atribuțiilor AȘM stipulate în Codul cu privire la Știință și Inovare președintele AȘM nu trebuie să fie neapărat membru din oficiu al guvernului RM, ci să se concentreze mai cu seamă la punerea în aplicare a prevederilor Codului și a strategiilor de dezvoltare ale AȘM, fapt absolut autonom în raport cu activitățile și preocupările guvernului RM. Experiența regională, europeană și cea mondială nu vine cu o asemenea tradiție, conform căreia președintele AȘM este membru din oficiu al guvernului unui stat (a se vedea țări ca Franța, Germania, Belgia, Spania, Georgia, Estonia, Lituania, România ș.a.).
3. Studiile la cele 3 cicluri universitare țin de competența instituțiilor de învățământ superior. RM este semnatară Procesului Bologna din 2005 și în conformitate cu actele semnate cele 3 cicluri de studii universitare țin de competența instituțiilor de învățământ superior și nicidecum de competența academiilor de știință, drept dovadă fiind și experiența din țările europene cu distinse tradiții în domeniu, unde academiile de știință sunt instituții-simbol, cu misiuni de promovare a cercetărilor fundamentale și aplicative, de inițiere a cercetărilor eminamente importante pentru destinul țării și soluționarea problemelor stringente legate de noile provocări ale mileniului trei (Franța, Germania, Spania, Italia, Belgia ș.a.).

În temeiul acestor argumente venim cu inițiativa de a exclude litera a) la articolul 82 alineatul (2) și litera e) la articolul 74 din Codul cu privire la știință și inovare, respectivul Cod fiind pasibil abrogării odată cu elaborarea noului Cod al Educației, care va reglementa și activitatea de cercetare științifică.

CODUL ȘTIINȚEI ȘI INOVĂRII

Articolul 74. Atribuțiile Academiei de Științe

Academia de Științe:

- a) organizează și efectuează cercetări științifice fundamentale și aplicate, elaborează tehnologii avansate;
- b) elaborează concepții, proiecte și programe de stat, oferă consultanță autorităților publice asupra direcțiilor strategice ale politicii de stat în sfera economică, socială și umanitară;
- c) prezintă Guvernului avize asupra situației din sfera cercetare-dezvoltare și recomandări pentru stimularea sferei inovării și transferului tehnologic;
- d) organizează activități de elaborare a sintezelor privind tendințele dezvoltării social-economice, tehnologice și umane a țării;
- e) determină politica în sfera pregătirii cadrelor științifice și științifico-didactice prin organizarea unui sistem eficient de studii prin masterat, doctorat și postdoctorat, în baza hotărârii Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică;
- f) stabilește și decide asupra structurii sale organizatorice și asupra dezvoltării ei, în funcție de direcțiile strategice ale sferei științei și inovării și de prioritățile social-economice ale țării;
- g) creează și dizolvă, în conformitate cu legislația și cu prevederile statutare, subiecte din sfera științei și inovării cu diverse profiluri de activitate;
- h) înaintează Guvernului propuneri de înființare, reorganizare sau dizolvare a instituțiilor de stat de învățământ liceal și superior universitar, subordonate Academiei de Științe;
- i) alege membri titulari, membri corespondenți, membri de onoare ai Academiei de Științe și conferă titluri onorifice, inclusiv titlul de Doctor Honoris Causa;
- j) organizează manifestări științifice naționale și internaționale;
- k) stimulează creația științifică și culturală prin organizarea de concursuri și prin aplicarea unui sistem eficient de premiere;
- l) determină partenerii și formele eficiente de colaborare cu instituții și organizații naționale și străine din sfera științei și inovării, din învățământul universitar și postuniversitar;
- m) organizează și execută expertiza tehnico-științifică obligatorie a achizițiilor de aparataj și echipament științific, efectuate cu mijloace de la bugetul de stat, precum și din granturi primite de Guvern;
- n) organizează și efectuează expertiza nivelului științific al metodologiei măsurărilor și încercărilor, testărilor și verificărilor;
- o) instituie un fond național de susținere a științei;
- p) prestează servicii, conform legislației în vigoare;

q) gestionează patrimoniul Academiei de Științe;

r) exercită alte atribuții legale.

[Art.74 modificat prin Legea nr.192-XVI din 30.06.2006, în vigoare 28.07.2006]

Articolul 82. Președintele Academiei de Științe

(1) Președintele Academiei de Științe este ales de Asamblée prin vot secret, pentru o perioadă de 6 ani (dar cel mult pentru două termene consecutive), dintre membrii titulari ai Academiei de Științe. El este responsabil în fața Asambleei și Guvernului de activitatea sa. Procedura alegerii președintelui Academiei de Științe este stabilită de Statutul Academiei de Științe.

(2) Președintele Academiei de Științe:

a) este membru al Guvernului din oficiu;

b) semnează din partea Academiei de Științe Acordul de parteneriat;

c) conduce activitatea Academiei de Științe;

d) prezidează Asambleea și Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică;

e) reprezintă Academia de Științe în relațiile cu autoritățile administrației publice, cu agenți economici, cu organizații științifice internaționale și cu alte organizații;

f) contrasemnează proiecte de acte legislative, de hotărâri, ordonanțe și dispoziții ale Guvernului ce țin de sfera științei și inovării și de învățământ, proiecte ale programelor de dezvoltare social-economică a țării;

g) anual, prezintă Guvernului raport de activitate în sfera științei și inovării, precizează condițiile Acordului de parteneriat;

h) propune spre confirmare Președintelui Republicii Moldova reprezentanții Academiei de Științe în componența Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare;

i) propune spre numire Guvernului directorul general al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală;

j) încheie și reziliază contracte manageriale și contracte de administrare a patrimoniului Academiei de Științe cu conducătorii organizațiilor din sfera științei și inovării, cu conducătorii instituțiilor, întreprinderilor și organizațiilor auxiliare, precum și cu conducătorii altor subdiviziuni ale sale;

k) îndeplinește alte atribuții stabilite în Statutul Academiei de Științe.

